IQRO JURNALI , IQRO JOURNAL, ИКРО ЖУРНАЛИ
ISSN:2181-4341| wordlyknowledge.uz/index.php/iqro
Volume 22 Issue 02 IYUL 2026

BO‘LAJAK BOSHLANG‘ICH SINF O‘QITUVCHILARINING KASBIY KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISHDA WEB-PLATFORMALARDAN FOYDALANISH

Tojiboyeva GulhayoAbdug’oni qizi
Osiyo Xalqaro universiteti Ta’lim va
tarbiya nazariyasi va metodikasi
(boshlang‘ich ta’lim) yo’nalishi 1-kurs magistri
https://doi.org/10.5281/zenodo.21432510

Annotatsiya: Ushbu maqolada bo‘lajak boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarining kasbiy kompetentligini rivojlantirishda web-platformalardan foydalanishning pedagogik imkoniyatlari yoritilgan. Web-platformalarning talabalarda metodik, kommunikativ, axborot, raqamli va refleksiv kompetensiyalarni shakllantirishdagi ahamiyati tahlil qilingan. Shuningdek, Moodle, Google Classroom, Microsoft Teams, LearningApps, Wordwall, Quizizz, Kahoot va Canva kabi raqamli platformalardan ta’lim jarayonida samarali foydalanish usullari ko‘rib chiqilgan. Web-platformalar asosida interaktiv topshiriqlar, elektron testlar, guruhli loyihalar, videodarslar va elektron portfoliolar yaratish bo‘lajak o‘qituvchilarning mustaqil, ijodiy va kasbiy faoliyatini rivojlantirishi asoslangan. Maqolada web-platformalardan foydalanish samaradorligini oshirishga xizmat qiluvchi pedagogik shart-sharoitlar ham bayon etilgan.

Kalit so‘zlar: boshlang‘ich ta’lim, bo‘lajak o‘qituvchi, kasbiy kompetentlik, web-platforma, raqamli ta’lim, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, metodik kompetensiya, interaktiv topshiriq, elektron portfolio, mustaqil ta’lim.

Bugungi kunda ta’lim tizimining raqamlashtirilishi pedagog kadrlarni tayyorlash jarayoniga yangicha yondashuvlarni joriy etishni talab qilmoqda. Ayniqsa, bo‘lajak boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarining kasbiy kompetentligini rivojlantirishda zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va web-platformalardan samarali foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi. Chunki boshlang‘ich ta’lim o‘qituvchisi nafaqat nazariy bilimlarga, balki darslarni innovatsion metodlar asosida tashkil etish, elektron ta’lim resurslarini yaratish, o‘quvchilar bilan raqamli muhitda ishlash hamda ularning bilimlarini zamonaviy vositalar orqali baholash ko‘nikmalariga ham ega bo‘lishi lozim.

Web-platformalar ta’lim oluvchilarga o‘quv materiallaridan istalgan vaqtda foydalanish, mustaqil topshiriqlarni bajarish, o‘zaro fikr almashish, guruhli loyihalarda ishtirok etish va bilimlarini nazorat qilish imkonini beradi. Mazkur platformalardan foydalanish bo‘lajak o‘qituvchilarning raqamli savodxonligi, metodik tayyorgarligi, ijodiy fikrlashi, mustaqil ta’lim olish va kasbiy faoliyatga moslashish ko‘nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, web-platformalar nazariy bilimlarni amaliy pedagogik faoliyat bilan uyg‘unlashtirish uchun qulay ta’lim muhitini shakllantiradi.

Biroq oliy ta’lim muassasalarida web-platformalardan foydalanish ko‘p hollarda o‘quv materiallarini joylashtirish, vazifalarni qabul qilish yoki test o‘tkazish bilan cheklanib qolmoqda. Ularning bo‘lajak boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarining kasbiy kompetentligini kompleks rivojlantirish imkoniyatlaridan yetarli darajada foydalanilmayotgani mazkur masalani ilmiy-pedagogik jihatdan tadqiq etish zaruratini yuzaga keltiradi.

Bo‘lajak boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarining kasbiy kompetentligini rivojlantirishda loyiha metodini web-platformalar bilan uyg‘unlashtirish ham samarali natija beradi. Masalan, talabalarga muayyan fan yoki mavzu bo‘yicha elektron dars ishlanmasi, raqamli o‘quv qo‘llanma yoki interaktiv topshiriqlar majmuasini ishlab chiqish vazifasi berilishi mumkin. Loyiha jarayonida talabalar maqsad belgilash, axborot izlash, materiallarni saralash, topshiriqlarni loyihalash va yakuniy mahsulotni taqdim etish bosqichlarini mustaqil amalga oshiradilar. Bu esa ularda ijodiy fikrlash, tashabbuskorlik va kasbiy mas’uliyatni kuchaytiradi.

Elektron portfolio yaratish ham talabaning kasbiy rivojlanishini baholashda muhim vositadir. Portfolioda talabaning dars ishlanmalari, taqdimotlari, videodarslari, interaktiv topshiriqlari, amaliyot natijalari va erishgan yutuqlari jamlanadi. Elektron portfolio orqali talaba o‘z faoliyatini tahlil qiladi, kuchli va takomillashtirilishi lozim bo‘lgan jihatlarini aniqlaydi. Shu tariqa unda refleksiv kompetentlik, ya’ni o‘z pedagogik faoliyatiga tanqidiy baho berish va uni takomillashtirish ko‘nikmasi shakllanadi.

Shuningdek, Web-platformalar orqali baholash jarayonini tashkil etish ham bir qator afzalliklarga ega. Elektron testlar, onlayn so‘rovnomalar va amaliy topshiriqlar yordamida talabalarning bilim va ko‘nikmalarini tezkor aniqlash mumkin. Avtomatik natijalar talabaning xatolarini ko‘rishi va ularni bartaraf etishi uchun imkon yaratadi. Biroq baholash faqat test natijalari bilan cheklanmasligi lozim. Talabaning loyihalari, ijodiy ishlari, guruhli faoliyati, elektron portfoliosi va pedagogik vaziyatlarni hal etish qobiliyati ham hisobga olinishi zarur.

Web-platformalardan samarali foydalanish uchun bir qator pedagogik shart-sharoitlarni ta’minlash talab etiladi. Avvalo, tanlanadigan platforma ta’lim maqsadi, fan mazmuni va talabalarning tayyorgarlik darajasiga mos bo‘lishi kerak. Ikkinchidan, web-platformadan foydalanish aniq metodik tizim asosida tashkil etilishi, har bir topshiriq ma’lum bir kasbiy kompetensiyani rivojlantirishga yo‘naltirilishi lozim. Uchinchidan, talabalar uchun texnik va metodik ko‘rsatmalar ishlab chiqilishi, o‘qituvchi tomonidan muntazam maslahat va fikr-mulohaza berib borilishi zarur.

Mazkur jarayonda ayrim muammolar ham uchrashi mumkin. Internet tezligining pastligi, texnik vositalarning yetishmasligi, talabalarning raqamli savodxonlik darajasidagi farqlar va web-platformalardan maqsadsiz foydalanish shular jumlasidandir. Bundan tashqari, internetdagi tayyor materiallardan ko‘r-ko‘rona foydalanish talabalarning mustaqil va ijodiy fikrlashiga salbiy ta’sir ko‘rsatishi mumkin. Shu sababli talabalarda axborot manbalarini tekshirish, mualliflik huquqiga rioya qilish, shaxsiy ma’lumotlarni himoyalash va raqamli muhitda odob-axloq qoidalariga amal qilish ko‘nikmalarini ham shakllantirish kerak. Web-platformalardan foydalanish an’anaviy ta’lim shakllarini to‘liq almashtirish emas, balki ularni boyitish va samaradorligini oshirishga xizmat qilishi lozim. Auditoriya mashg‘ulotlari, pedagogik amaliyot, mustaqil ta’lim va raqamli faoliyat o‘zaro uyg‘unlashtirilganda yuqori natijaga erishiladi. Bunday integratsiya bo‘lajak boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarining kasbiy, metodik, kommunikativ, axborot va refleksiv kompetensiyalarini kompleks rivojlantirish imkonini beradi.

Xulosa o’rnida aytish lozimki, web-platformalarni maqsadli va tizimli qo‘llash bo‘lajak boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarining zamonaviy pedagogik faoliyatga tayyorgarligini oshiradi. Talabalar raqamli vositalardan foydalanishni o‘rganish bilan birga, ularni boshlang‘ich ta’limning maqsad va vazifalariga mos ravishda tanlash, didaktik materiallar yaratish, o‘quvchilar bilan hamkorlik qilish va ta’lim natijalarini baholash bo‘yicha amaliy tajribaga ega bo‘ladilar.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Ishmuhamedov R., Abduqodirov A.A., Pardaev A. Ta'limda innovatsion texnologiyalar: ta'lim muassasalari pedagog-o'qituvchilari uchun amaliy tavsiyalar. – Toshkent: Iste'dod, 2008.
2. Abduqodirov A.A., Pardaev A.X. Masofali o'qitish nazariyasi va amaliyoti: monografiya. – Toshkent: Fan, 2009.
3. Полат Е.С. и др. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: учебное пособие / под ред. Е.С. Полат. – 4-е изд. – Москва: Академия, 2009.
4. Зимняя И.А. Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентностного подхода в образовании. – Москва: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004.